

Tisková zpráva

Veřejnost o svých obavách, pocitu bezpečnosti a spokojenosti s policií – červen 2021

- ⊙ 58 % českých občanů pocituje nějaké obavy, 42 % se ničeho neobává.
- ⊙ Nejčastěji obavy budí COVID-19 (22 % prvních + 9 % druhých odpovědí), obava o vlastní zdraví (14 % + 4 %), válka (8 % + 3 %), životní úroveň (5 % + 6 %).
- ⊙ Oproti šetření z roku 2019 došlo výraznému poklesu obav z přílivu migrantů (o 13 procentních bodů) a obav o zhoršování životního prostředí (z 22 % na 4 %). Obavy z terorismu poklesly o 8 procentních bodů (pokles oproti roku 2015 o 36 procentních bodů).
- ⊙ Pocit bezpečí v místě bydliště má devět desetin dotázaných, v ČR pak více než čtyři pětiny, což je podobný výsledek jako v předcházejících šetřeních od roku 2017.
- ⊙ Spokojenost s činností policie jak na republikové, tak místní úrovni vyjádřilo zhruba sedm lidí z deseti, podobný výsledek byl zjištěn v posledních třech šetřeních.

Zpracoval:

Milan Tuček

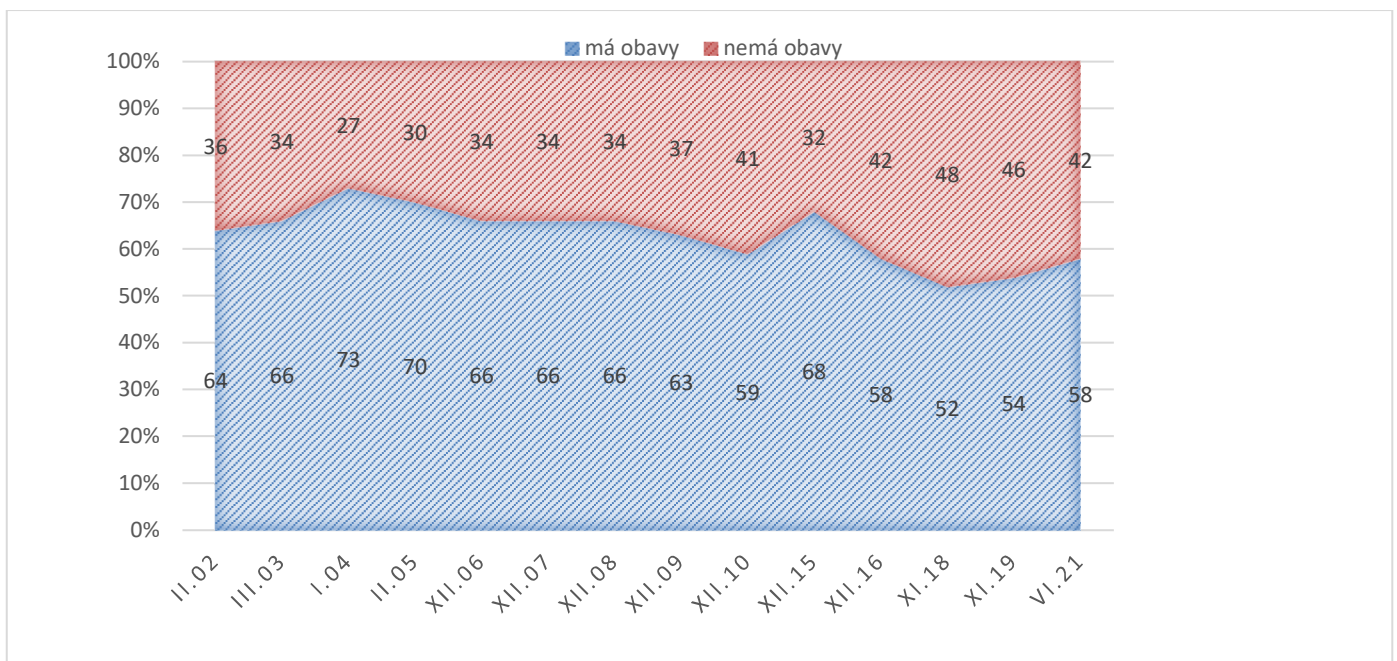
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR

Tel.: 210 310 586; e-mail: milan.tucek@soc.cas.cz

V červnovém šetření CVVM zjišťovalo, zda lidé mají z něčeho obavy a pokud ano, tak jaké (to byla otevřená otázka). Stejně otázky byly naposledy položeny v listopadu 2019.

Graf 1: Máte z něčeho obavy?¹ (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 29. 5. – 13. 6. 2021, 957 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Nyní mi, prosím, řekněte, máte z něčeho obavy?“ Varianty odpovědí: máte obavy, nemáte obavy.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 1, šest z deseti (58 %) českých občanů podle vlastního vyjádření má nějaké obavy, 42 % se naopak ničeho v současnosti neobává. V porovnání s listopadem 2019 se podíl lidí pociťujících nějaké obavy se zvýšil o 4 procentní body (statisticky významně), ale je stále třetí nejvyšší od roku 2002, kdy byla otázka položena poprvé. Je o 10 procentních bodů nižší než v roce 2015, kdy vrcholila migrační krize a kdy byla výrazně horší ekonomická situace. Je s podivem, že COVID -19 výrazněji nezvýšil procento obávajících se respondentů, když se mezi uvedenými obavami objevil ve třetině odpovědí (viz tabulku 1).

Podrobnější analýza ukázala, že častěji obavy mají ženy (61 %) než muži (55 %). Míra obav také zřetelně narůstá s věkem, když u lidí do třiceti let věku obavy mají více než dvě pětiny (44 %), zatímco u lidí 60+ jsou to téměř dvě třetiny (65 %). Za pozornost stojí i propojení obav s hodnocením životní úrovně (z těch, kteří mají dobrou životní úroveň, má obavy 53 %, z těch, kteří ji pokládají za špatnou, má obavy 71 %). Ještě výraznější je vazba s celkovou spokojeností se životem. Ti, kteří jsou velmi spokojeni, mají obavy ve 47 %, ti, kteří jsou velmi nespokojeni v 90 % (je jich v souboru 21). Zjištěné diference mají logická vysvětlení a následně se promítají i do rozdílů odpovědí na následující otázku („z čeho máte obavy“). Jak dokládá další tabulka, řada obav je spojena s pandemií, s rodinou a s materiálními podmínkami, které se nepochybně více dotýkají starších osob a chudších. Velká část obav je vázána na celospolečenský vývoj, kde půjde o universální působení.

Respondenti, kteří uvedli, že mají z něčeho obavy (N=553), byli následně formou otevřené otázky² dotazováni na to, čeho se obávají, přičemž mohli uvést až dvě různé odpovědi.

Tabulka 1: Z čeho má obavy – prosinec 2015 až červen 2021 (%)

	2015	2016	2018	2019	2021
Migrace, uprchlíci	28	31	21	22	9
Terorismus	38	22	10	10	2
Nemoc (vlastní)	13	20	28	20	18
Nezaměstnanost	10	13	8	7	6
Životní úroveň	8	12	12	10	11
Válka	25	12	15	20	11
Zhoršování životního prostředí	2	1	11	22	4
Kriminalita, bezpečnost	5	8	2	3	2
Obavy o rodinu, děti, partnera, přátele, o jejich zdraví	4	7	7	16	10
Budoucnost, situace ve světě	7	5	3	7	4
Islám, islamisté, Islámský stát	4	4	1	5	2
Studium (zkoušky, dokončení)	1	3	1	1	1
Domácí politický vývoj, situace	4	2	2	3	7
Smrt	-	2	3	3	1
Zabezpečení důchodců	-	2	5	3	1
Zdravotnictví	-	2	1	1	2
Přírodní katastrofy	-	2	4	4	3
Zdražování	2	2	3	3	5
Politický vývoj ve světě	1	2	2	-	4
Členství v EU, Euro	1	2	1	2	1
Ekonomický vývoj v ČR	-	2	1	2	8
COVID-19					31
Jiná odpověď	30	19	36	20	26
BEZ ODPOVĚDI	17	25	23	16	31

Pozn.: Respondenti mohli uvést dvě odpovědi, proto součet všech podílů činí 200 %. (vysoké procento „bez odpovědi“ je dáno tím, že respondent uvedl jen jednu odpověď).

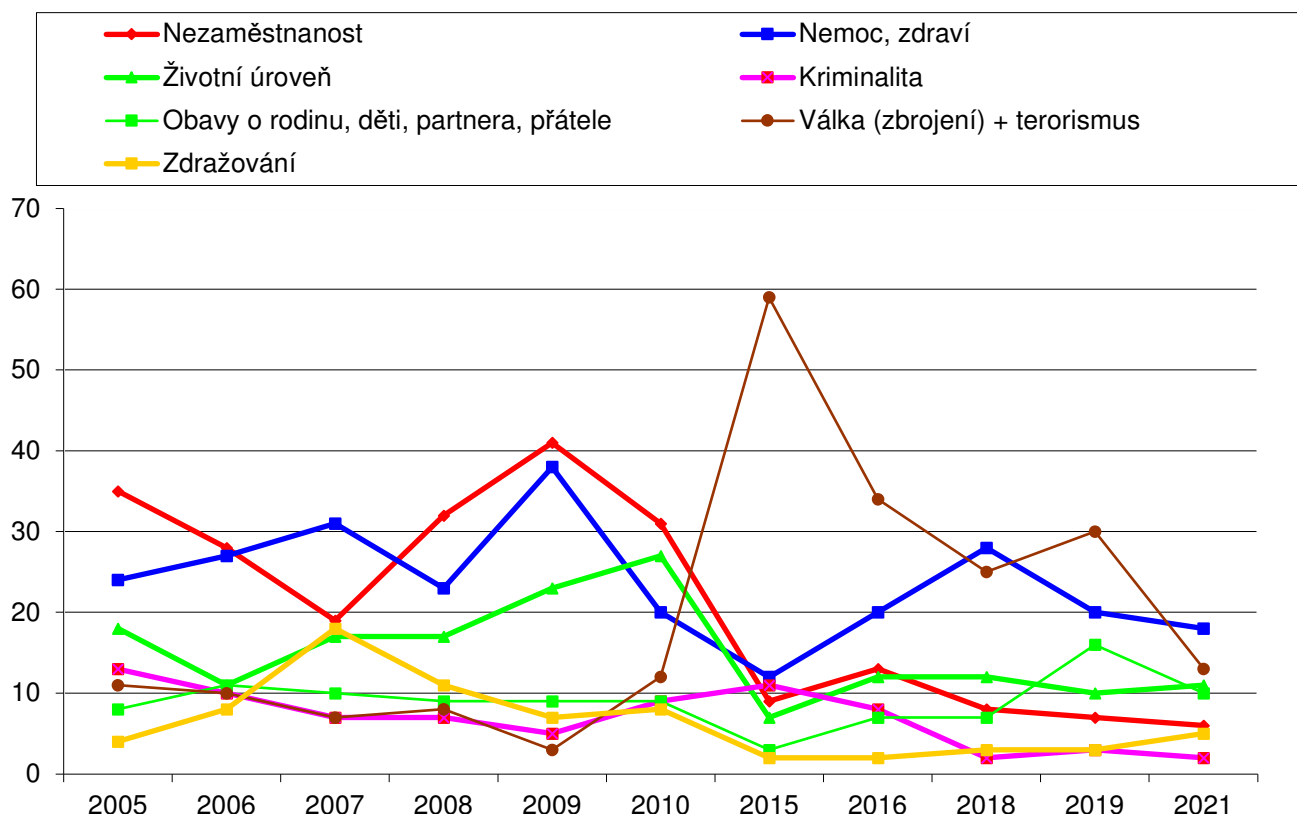
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 29. 5. – 13. 6. 2021, 2. – 11. 11. 2019, 553 respondentů starších 15 let, kteří uvedli, že pociťují nějaké obavy, osobní rozhovor. V letech 2015, 2016, 2018, 2019 to bylo 711, 601, 570, 551 respondentů.

² Znění otázky: „Z čeho máte obavy?“

Z výsledků v tabulce 1, která zachycuje odpovědi respondentů pociťujících nějaké obavy na otázku, čeho se obávají, vyplývá, že na prvním místě jsou to obavy spojené s COVIDem (v součtu obou odpovědí je to 31 %, tj. téměř jedna třetina z těch, kteří mají obavy), s čímž nepochybně souvisí i obava vlastní zdraví (18 %) a obavy o rodinné příslušníky a přátele a jejich zdraví (10 %, sice snížení o 6 procentních bodů proti roku 2019, ale patrně jsou tyto obavy zahrnuty rovněž v obavách spojených s COVIDem). Oproti předchozím šetřením se podstatně snížily obavy z migrantů (z 22 % v roce 2019 na 9 %), obavy z války (z 20 % na 11 %), ale překvapivě i obavy ze zhoršování životního prostředí (z 22 % na 4 %). Výrazně se zvýšily obavy o ekonomický vývoj (dopad COVIDu) a domácí politický vývoj. V porovnání od roku 2015 vidíme opadnutí obav spojených migrační vlnou a především obavy z terorismu.

Orientační časové srovnání od roku 2005 pro nejčastěji uváděné obavy ukazuje graf 2.

Graf 2: Z čeho máte obavy? (časové srovnání v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

V listopadovém šetření jsme se dotazovali na pocit bezpečí, a to v rámci celé ČR a v místě bydliště, a zároveň jsme se ptali na spokojenost s prací policie. I když mezi obavami došlo k výraznému poklesu „kriminality, bezpečnosti“, tak jde nepochybně o tematiku, která ve veřejném prostoru rezonuje (a to nejen v období voleb).

Pocit bezpečí se od minulého šetření z listopadu 2019 nijak nezměnil. Vysvětlení toho zjištění je možné hledat v tom, že u nás zatím žádný teroristický útok nebyl a že naše země nezažila masivní příliv migrantů v muslimských zemích. V tomto smyslu můžeme být vnímáni, na rozdíl od mnoha zemí západní Evropy, jako bezpečný region.

Následující dvě tabulky přináší přehled o tom, zda se lidé cítí bezpečně v České republice celkově a v místě svého bydliště. Sledovat můžeme vývoj názorů za více než deset let (od roku 2002).

Tab. 2: Pocit bezpečí v ČR celkově (v %)³

	6/02	10/04	12/06	12/08	12/10	2/12	11/13	11/14	12/15	12/17	11/18	11/19	6/21
Rozhodně ano	4	6	8	8	10	14	13	13	11	21	21	25	23
Spíše ano	41	49	57	60	58	60	60	58	65	64	64	62	62
Spíše ne	35	34	27	25	24	20	21	21	19	12	12	10	12
Rozhodně ne	13	9	6	5	7	5	5	6	3	2	2	2	2
Neví	7	2	2	2	1	1	1	2	1	0	1	1	1

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Převážná většina dotázaných se cítí v České republice bezpečně (62 % spíše ano a 23 % rozhodně ano). 12 % dotázaných pak pocit bezpečí spíše nemá a 2 % dotázaných ho nemají rozhodně. Během devatenácti let, kdy je pocit bezpečí v České republice sledován, počet lidí, kteří se cítí rozhodně nebo spíše bezpečně, vzrostl téměř na dvojnásobek (z 45 % na 85 %). V prvních letech se pocit bezpečí postupně zvyšoval, mezi roky 2006 až 2014 se pak hodnocení téměř neměnilo, k dalšímu nárůstu dochází v posledních letech (zřejmě z důvodů přijímaných bezpečnostních opatření, které mají za cíl předcházet teroristickým útokům).

Tab. 3: Pocit bezpečí v místě bydliště (v %)¹

	6/02	10/04	12/06	12/08	12/10	2/12	11/13	11/14	12/15	12/17	11/18	11/19	6/21
Rozhodně ano	14	16	17	19	21	24	22	24	27	39	34	40	37
Spíše ano	60	54	60	57	56	56	57	55	58	49	52	50	52
Spíše ne	20	23	17	17	16	13	16	15	11	10	10	8	9
Rozhodně ne	5	7	5	6	6	6	5	4	3	2	3	2	1
Neví	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Pokud dotázaní vypovídají o pocitu bezpečí v místě bydliště, je podíl kladných odpovědí dokonce mírně vyšší v porovnání s hodnocením bezpečnosti v celé České republice. Situace v obci je ale hlavně výrazně častěji hodnocena odpovědí „rozhodně ano“ a to po celé sledované období. Bezpečně se v místě svého bydliště spíše či rozhodně necítí 10 % občanů. Pocit bezpečí v místě, kde dotázaní žijí, se od roku 2006 mírně zvyšoval, v roce 2017 avšak skokově narostla četnost kategorie „rozhodně bezpečně“ (na úkor odpovědi „spíše ano“).

Bezpečněji se jak v místě bydliště, tak v republice cítí muži než ženy – rozdíl je 10 procentních bodů v odpovědi „rozhodně ano“. Rozdíl mezi generacemi je zanedbatelný. Výrazně méně bezpečně se však cítí lidé se špatnou životní úrovní, než lidé s dobrou životní úrovní. Nemyslíme, že je tento rozdíl dán osobní zkušeností (naše šetření nezahrnuje sociálně vyloučené lokality), ale, jak víme i z jiných oblastí našeho výzkumu, postoje lidí s nízkou životní úrovní jsou vesměs více negativní k čemukoli. Na pocit bezpečí v místě bydliště má vliv i velikost obce. Ve vesnicích se lidé cítí bezpečněji než ve městech (rozdíl 10-15 procentních bodů v odpovědi „rozhodně ano“).

Na téma pocitu bezpečí navazujeme hodnocením činnosti policie, a to opět v rámci celé České republiky a v místě bydliště. Z výsledků zachycených v tabulce 4 vyplývá, že podíl spokojených s policií výrazně převažuje nad podílem nespokojených (71 % ku 26 %). Spokojenost převážila poprvé v roce 2012 a letošní výsledek toto hodnocení jen znovu potvrdil.

³ Znění otázky: „Řekněte mi prosím, cítíte se bezpečně a) v naší republice celkově, b) v místě Vašeho bydliště?“

Tab. 4: Spokojenost s činností policie v ČR celkově (v %)⁴

	6/02	10/04	12/06	12/08	12/10	2/12	11/13	11/14	12/15	12/17	11/18	11/19	6/21
Velmi	4	2	2	3	3	4	5	5	8	10	10	10	12
Spíše	39	40	38	40	43	50	52	51	53	60	62	60	59
Spíše	35	41	44	42	42	35	33	31	27	21	20	21	22
Velmi	13	13	10	9	8	6	6	7	6	3	3	3	4
Neví	9	4	6	6	4	5	4	5	6	5	4	6	3

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Hodnocení činnosti policie v místě bydliště je ještě příznivější: i zde výrazně převládá spokojenost nad nespokojeností (77 % ku 21 % - viz tab. 5). Na rozdíl od předchozí otázky tomu tak bylo od konce devadesátých let (viz graf 3) s tím, že v aktuálním šetření bylo dosaženo dosud nejvyšších hodnot v součtu odpovědí „velmi“, a „spíše spokojen“.

Tab. 5: Spokojenost s činností policie v místě bydliště (v %)²

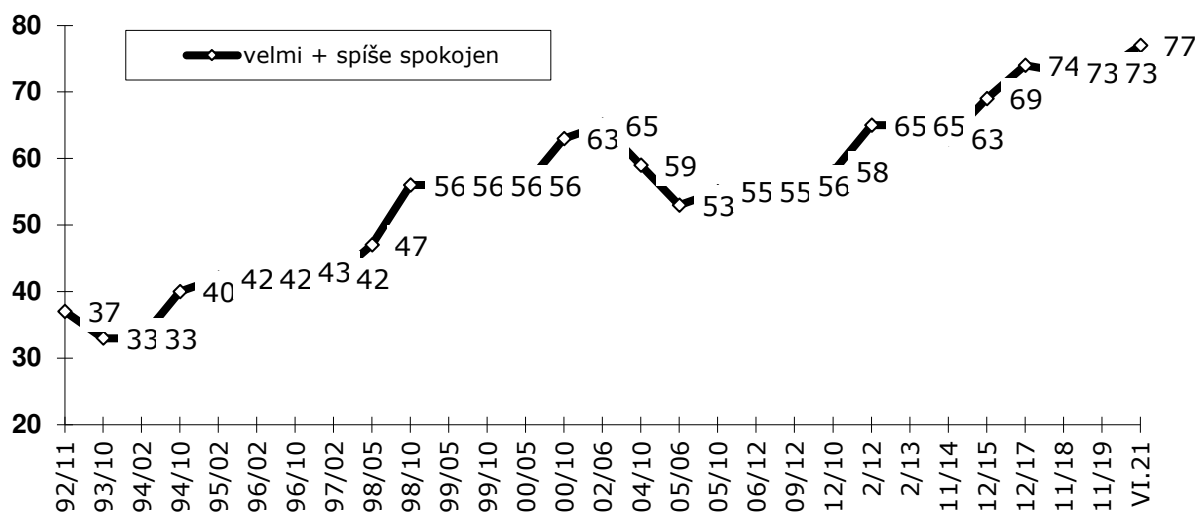
	6/02	10/04	12/06	12/08	12/10	2/12	11/13	11/14	12/15	12/17	11/18	11/19	6/21
Velmi spokojen	9	5	5	7	7	9	10	10	13	16	14	16	17
Spíše spokojen	56	54	50	49	51	56	55	53	56	58	59	57	60
Spíše	23	29	29	30	29	25	25	23	22	18	18	20	18
Velmi nespokojen	6	8	10	10	9	6	5	10	6	4	4	4	3
Neví	6		6	4	4	4	3	4	4	4	4	3	2

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Spokojenost s policií v místě bydliště dosáhla na začátku roku 2012 po deseti letech stejné úrovně, jako v roce 2002, kdy bylo zaznamenáno její maximum od začátku zjišťování před dvaceti pěti lety (viz graf 3, kde je vykreslen vývoj od počátku devadesátých let). Následující tři roky vykazovaly podobnou úroveň spokojenosti, letošní výsledek potvrdil další vzestup spokojenosti, poprvé zaznamenaný v roce 2017.

⁴ Znění otázky: „Jak jste spokojen s činností policie a) obecně v České republice, b) s činností policie v místě Vašeho bydliště?“

Graf 3: Vývoj spokojenosti s policií v místě bydliště (1992-2021)

Pozn.: V grafu je uveden součet kladných odpovědí „velmi spokojen“ a „spíše spokojen“. Dopočet do 100 % u jednotlivých údajů tvoří negativní hodnocení + odpověď „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Podrobnější analýza ukázala, že spokojenost s činností policie v místě bydliště podle očekávání souvisí s velikostí bydliště (ve vesnicích je zhruba o 5-10 procentních bodů vyšší než ve městech). Velký vliv na hodnocení činnosti policie má deklarovaná životní úroveň dotázaného: podíl těch, kteří jsou spokojeni s policií na obou úrovních, je mezi respondenty s dobrou životní úrovní o 20 procentních bodů vyšší než mezi těmi, jež mají životní úroveň špatnou. Podobně jako u pocitu bezpečnosti si nemyslíme, že je tento rozdíl dán osobní zkušeností.

Na rozdíl od pocitu bezpečí, míra spokojenosti s činností policie není nijak ovlivněna ani věkem, ani pohlavím dotázaných.

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	<i>Naše společnost, v21-06</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
Termín terénního šetření:	<i>29. 5. - 13. 6. 2021</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Vážení dat:	<i>pohlaví, věk, vzdělání, kraj velikost místa bydliště, ekonomické postavení a užívání internetu, věk x vzdělání, pohlaví x kraj, věk x kraj, vzdělání x kraj a velikost místa bydliště x kraj</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>957</i>
Počet tazatelů:	<i>159</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>OV.2a, OV.2b, OB.1, OB.2</i>
Kód tiskové zprávy:	<i>ob210715</i>
Zveřejněno dne:	<i>15. července 2021</i>
Zpracoval:	<i>Milan Tuček</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.